

DZIENNIK USTAW

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 8 października 2018 r.

Poz. 1928

OBWIESZCZENIE MINISTRA ZDROWIA

z dnia 17 września 2018 r.

w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie szczegółowych zasad kierowania, przyjmowania, przenoszenia, zwalniania i pobytu nieletnich w podmiotach leczniczych niebędących przedsiębiorcami

1. Na podstawie art. 16 ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1523) ogłasza się w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 20 kwietnia 2005 r. w sprawie szczegółowych zasad kierowania, przyjmowania, przenoszenia, zwalniania i pobytu nieletnich w publicznych zakładach opieki zdrowotnej (Dz. U. poz. 692), z uwzględnieniem zmian wprowadzonych rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 6 marca 2017 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie szczegółowych zasad kierowania, przyjmowania, przenoszenia, zwalniania i pobytu nieletnich w publicznych zakładach opieki zdrowotnej (Dz. U. poz. 564).

2. Podany w załączniku do niniejszego obwieszczenia tekst jednolity rozporządzenia nie obejmuje § 2 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 6 marca 2017 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczegółowych zasad kierowania, przyjmowania, przenoszenia, zwalniania i pobytu nieletnich w publicznych zakładach opieki zdrowotnej (Dz. U. poz. 564), który stanowi:

„§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.”.

Minister Zdrowia: *Ł. Szumowski*

Załącznik do obwieszczenia Ministra Zdrowia
z dnia 17 września 2018 r. (poz. 1928)

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA¹⁾

z dnia 20 kwietnia 2005 r.

w sprawie szczegółowych zasad kierowania, przyjmowania, przenoszenia, zwalniania i pobytu nieletnich w podmiotach leczniczych niebędących przedsiębiorcami²⁾

Na podstawie art. 82 § 1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2018 r. poz. 969) zarządza się, co następuje:

§ 1. Organem odpowiedzialnym za kierowanie nieletnich do podmiotów leczniczych niebędących przedsiębiorcami²⁾ jest sąd rejonowy, wydział rodzinny i nieletnich wydający orzeczenie o umieszczeniu w zakładzie, zwany dalej „sądem”.

§ 2. 1. Sąd kieruje nieletnich do:

- 1) publicznych zakładów psychiatrycznej opieki zdrowotnej dysponujących warunkami:
  - a)³⁾ maksymalnego zabezpieczenia,
  - b)⁴⁾ wzmocnionego zabezpieczenia,
- 2)⁵⁾ publicznych zakładów leczenia odwykowego dysponujących warunkami wzmocnionego zabezpieczenia,
- 3) innych podmiotów leczniczych niebędących przedsiębiorcami²⁾ sprawujących opiekę medyczną nad osobami z upośledzeniem umysłowym, chorobą psychiczną bądź z innymi zakłóceniami czynności psychicznych, w tym uzależnionych od alkoholu albo substancji psychoaktywnych,
- 4) innych podmiotów leczniczych niebędących przedsiębiorcami²⁾ dla chorych przewlekle, zakaźnie albo na chorobę wymagającą specjalistycznych zabiegów lub procedur – zwanych dalej „zakładami”.

2. Do zakładu sąd przesyła odpis prawomocnego postanowienia wraz z opinią wydaną w trybie art. 25 lub art. 25a ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich.

3. Nieletniego umieszcza się w zakładzie właściwym ze względu na jego miejsce zamieszkania lub pobytu, a jeśli to jest niemożliwe, w zakładzie położonym najbliżej miejsca jego zamieszkania lub pobytu, zgodnie z ustalonymi obszarami działania tych zakładów.

§ 3. 1. Do zakładu psychiatrycznej opieki zdrowotnej dysponującego warunkami wzmocnionego zabezpieczenia kieruje się nieletniego z zaburzeniami psychicznymi.

2. Do zakładu leczenia odwykowego dysponującego warunkami wzmocnionego zabezpieczenia kieruje się nieletniego uzależnionego od alkoholu lub substancji psychoaktywnych.

§ 4. Do zakładu psychiatrycznej opieki zdrowotnej dysponującego warunkami maksymalnego zabezpieczenia kieruje się nieletniego z zaburzeniami psychicznymi, jeżeli:

- 1) powtarzające się zachowania zagrażające życiu lub zdrowiu innych osób lub powodujące niszczenie mienia nie będą mogły być opanowane w zakładzie dysponującym warunkami wzmocnionego zabezpieczenia;
- 2) niemożliwe jest zapobieżenie samowolnemu oddaleniu nieletniego z zakładu dysponującego warunkami wzmocnionego zabezpieczenia, a nieletni może stwarzać znaczne zagrożenie poza zakładem.

---

¹⁾ Minister Zdrowia kieruje działem administracji rządowej – zdrowie, na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 10 stycznia 2018 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Zdrowia (Dz. U. poz. 95).

²⁾ Ze zmianą wprowadzoną przez § 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 6 marca 2017 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczegółowych zasad kierowania, przyjmowania, przenoszenia, zwalniania i pobytu nieletnich w publicznych zakładach opieki zdrowotnej (Dz. U. poz. 564), które weszło w życie z dniem 31 marca 2017 r.

³⁾ Ze zmianą wprowadzoną przez § 1 pkt 2 lit. a tiret pierwsze rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 2.

⁴⁾ Ze zmianą wprowadzoną przez § 1 pkt 2 lit. a tiret drugie rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 2.

⁵⁾ Ze zmianą wprowadzoną przez § 1 pkt 2 lit. b rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 2.

§ 5. Kierując nieletniego do zakładu psychiatrycznej opieki zdrowotnej, sąd w szczególności bierze pod uwagę:

- 1) rodzaj czynów zabronionych, których dopuścił się nieletni w przeszłości;
- 2) rodzaj, częstość i skutki zachowań agresywnych lub ucieczkowych w przeszłości;
- 3) aktualny stan zdrowia, w tym stan psychiczny i somatyczny;
- 4) uzależnienie od alkoholu lub substancji psychoaktywnych;
- 5) związek pomiędzy zaburzeniami psychicznymi a zachowaniami niebezpiecznymi;
- 6) ogólną sprawność fizyczną;
- 7) szczególne wskazania do postępowania leczniczego i rehabilitacyjnego;
- 8) przebieg i wyniki dotychczasowego leczenia i rehabilitacji.

§ 6. 1. Przed umieszczeniem nieletniego w zakładzie, o którym mowa w § 2 ust. 1 pkt 1 i 2, sąd może zwrócić się do Instytutu Psychiatrii i Neurologii w Warszawie, zwanego dalej „Instytutem”, o wskazanie właściwego zakładu. W tym celu sąd przesyła Instytutowi orzeczenie o zastosowaniu środka leczniczego wraz ze zgromadzoną w sprawie dokumentacją lekarską.

2. Wskazując właściwy zakład, Instytut bierze w szczególności pod uwagę okoliczności, o których mowa w § 5.

3. Instytut wskazuje sądowi właściwy zakład w terminie 14 dni od dnia otrzymania dokumentów, o których mowa w ust. 1.

4. Po wydaniu opinii Instytut niezwłocznie zwraca sądowi otrzymaną dokumentację.

§ 7. Do zakładu, do którego sąd skierował nieletniego z powodu zaburzeń psychicznych, upośledzenia umysłowego, choroby psychicznej, uzależnienia od alkoholu lub substancji psychoaktywnych, przewóz zapewnia na polecenie sądu właściwy zakład, w którym ma być wykonywany środek leczniczy.

§ 8. Zakład po przyjęciu nieletniego jest obowiązany do:

- 1) niezwłocznego powiadomienia sądu o przyjęciu nieletniego do zakładu;
- 2) powiadomienia rodziców lub opiekuna nieletniego oraz prokuratora o przyjęciu nieletniego do zakładu;
- 3) zapoznania nieletniego z zakresem jego praw i obowiązków.

§ 9. Przy przyjęciu do zakładu wymienionego w § 2 ust. 1 pkt 1–3 nieletni poddawany jest badaniu psychiatrycznemu, internistycznemu i neurologicznemu.

§ 10. 1. W przypadku wystąpienia u nieletniego przyjmowanego lub przebywającego już w zakładach, wymienionych w § 2 ust. 1 pkt 1–3, zaburzeń pourazowych, powypadkowych lub innych chorób, lekarz kieruje nieletniego niezwłocznie do podmiotu⁶⁾, wymienionego w § 2 ust. 1 pkt 4.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, zakład, w którym nieletni przebywa, niezwłocznie powiadamia sąd, nieletniego, rodziców lub opiekuna nieletniego oraz prokuratora o konieczności przeniesienia nieletniego.

3. Sposób przewozu nieletniego do innego podmiotu leczniczego niebędącego przedsiębiorcą²⁾ określa lekarz kierujący, o którym mowa w ust. 1.

§ 11. 1. W ramach postępowania leczniczego lub rehabilitacyjnego jest możliwe przenoszenie nieletniego na podstawie orzeczenia sądu do innego zakładu dysponującego odpowiednimi zabezpieczeniami oraz odpowiednimi możliwościami leczniczymi, rehabilitacyjnymi.

2. Z wnioskiem o przeniesienie, o którym mowa w ust. 1, występuje do właściwego sądu kierownik zakładu, w którym nieletni przebywa. We wniosku należy podać powody uzasadniające konieczność przeniesienia nieletniego do innego zakładu, dołączyć kopie orzeczenia sądu o umieszczeniu w zakładzie i opinie, o których mowa w § 2 ust. 2, oraz ewentualnie inne opinie specjalistyczne, o których mowa w ustawie z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich.

3. O przeniesienie do innego zakładu może wystąpić również nieletni, rodzice lub opiekun nieletniego oraz prokurator. W takich przypadkach zakład, w którym przebywa nieletni, przesyła sądowi wniosek oraz dokumentację, o której mowa w ust. 2, wraz z opinią kierownika zakładu.

---

⁶⁾ Ze zmianą wprowadzoną przez § 1 pkt 3 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 2.

§ 12. Rozpoznając wniosek o przeniesienie nieletniego, sąd może zwrócić się do Instytutu o wskazanie odpowiedniego zakładu. W tym celu sąd przesyła Instytutowi dokumentację, o której mowa w § 11 ust. 2.

§ 13. 1. Instytut wskazuje sądowi zakład, do którego można przenieść nieletniego, w terminie 14 dni od dnia otrzymania dokumentacji, o której mowa w § 11 ust. 2. Wskazanie zawiera uzasadnienie.

2. Po wskazaniu zakładu, o którym mowa w ust. 1, Instytut niezwłocznie zwraca sądowi otrzymaną dokumentację.

§ 14. Przewóz nieletniego do innego zakładu wymienionego w § 2 ust. 1, na podstawie orzeczenia sądu, zapewnia zakład wnioskujący przeniesienie.

§ 15. 1. Zakład powiadamia sąd, nie rzadziej niż co 6 miesięcy, o stanie zdrowia nieletniego i postępach w leczeniu, rehabilitacji oraz jest obowiązany do niezwłocznego powiadomienia sądu o ustaniu przyczyny pobytu nieletniego w zakładzie.

2. Zakład niezwłocznie powiadamia policję oraz sąd o samowolnym oddaleniu się nieletniego z zakładu oraz o dokonaniu przez niego czynu zabronionego.

3. Zwolnienie nieletniego z zakładu następuje na podstawie prawomocnego postanowienia sądu, chyba że wykonywanie środka leczniczego ustaje z mocy prawa.

§ 16. Bezpieczeństwo i właściwe warunki pobytu nieletnich w zakładach dysponujących warunkami wzmocnionego zabezpieczenia zapewnia się przez:

- 1) stały nadzór nad nieletnimi przebywającymi w zakładzie;
- 2) posiadanie drzwi i okien wyposażonych w urządzenia uniemożliwiające nieletnim samowolne oddalenie się z zakładu;
- 3) wyposażenie w:
  - a) system telewizji wewnętrznej umożliwiający obserwację drzwi wejściowych, okien zewnętrznych, sal ogólnych, izolatek oraz korytarzy,
  - b) elektroniczny system sygnalizujący niekontrolowane otwarcie drzwi i okien;
- 4) bezpośredni dostęp do ogrodzonego terenu rekreacyjnego;
- 5) zatrudnienie personelu pracującego z nieletnimi w liczbie co najmniej dwukrotnie większej niż pojemność zakładu (liczba łóżek w zakładzie);
- 6) odpowiednie warunki do realizacji obowiązku szkolnego.

§ 17. Bezpieczeństwo i właściwe warunki pobytu nieletnich w zakładach dysponujących warunkami maksymalnego zabezpieczenia zapewnia się przez spełnienie wymagań określonych w § 16, a ponadto:

- 1) wyposażenie personelu w system elektronicznych urządzeń alarmowych sygnalizujących zagrożenie ze strony pacjentów;
- 2) otoczenie zakładu oświetlonym, nadzorowanym za pośrednictwem telewizji wewnętrznej gładkim murem o wysokości co najmniej 5,5 m lub innymi zabezpieczeniami o porównywalnej skuteczności, uniemożliwiającymi samowolne oddalenie umieszczonego nieletniego;
- 3) zatrudnienie personelu pracującego z nieletnimi w liczbie co najmniej trzykrotnie większej niż pojemność zakładu (liczba łóżek w zakładzie), w tym personelu sprawującego ochronę nad nieletnimi w liczbie nie mniejszej niż dwie trzecie pojemności zakładu.

§ 18. Nieletni przebywający w zakładzie jest objęty zaplanowanym i zindywidualizowanym postępowaniem leczniczym, rehabilitacyjnym, mającym na celu poprawę stanu zdrowia i zachowania w stopniu umożliwiającym powrót do życia w społeczeństwie i dalsze leczenie w warunkach poza takim zakładem.

§ 19. 1. Zajęcia rehabilitacyjne organizuje się w zakładzie realizującym środek leczniczy, zgodnie z przepisami o organizowaniu zajęć rehabilitacyjnych w szpitalach psychiatrycznych.

2. Zindywidualizowane postępowanie diagnostyczne, lecznicze i rehabilitacyjne w przypadku nieletnich uzależnionych od alkoholu lub substancji psychoaktywnych, obejmuje w szczególności:

- 1) diagnostykę zaburzeń psychicznych i zaburzeń zachowania związanych z używaniem alkoholu lub substancji psychoaktywnych;
- 2) leczenie szkód zdrowotnych spowodowanych używaniem alkoholu lub substancji psychoaktywnych;
- 3) indywidualną i grupową psychoterapię osób uzależnionych;
- 4) działania konsultacyjno-edukacyjne dla osób uzależnionych i ich rodzin.

3. Wobec nieletnich realizowany jest obowiązek szkolny zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2018 r. poz. 1457, 1560 i 1669)⁷⁾.

§ 20. 1. Nieletni przebywający w zakładzie ma prawo do:

- 1) właściwej opieki i warunków pobytu i leczenia zapewniających higienę, bezpieczeństwo, ochronę przed wszelkimi formami przemocy fizycznej bądź psychicznej oraz ochronę i poszanowanie jego godności osobistej;
- 2) świadczeń zdrowotnych, opieki psychologicznej i socjalnej;
- 3) wykonywania praktyk i korzystania z usług religijnych;
- 4) ochrony i utrzymania więzi rodzinnych;
- 5) wysyłania i otrzymywania korespondencji oraz niekontrolowanych rozmów telefonicznych;
- 6) poszanowania prywatności z ograniczeniami wynikającymi ze specyfiki zakładu;
- 7) uczestniczenia w życiu zakładu;
- 8) składania próśb, skarg, wniosków i odwołań do organu właściwego do ich rozpatrywania.

2. Korzystanie przez nieletnich z przysługujących im praw nie może naruszać praw innych osób i zakłócać ustalonego w zakładzie porządku.

§ 21. Nieletni przebywający w zakładzie jest obowiązany:

- 1) przestrzegać ustalonego w zakładzie regulaminu;
- 2) przestrzegać zasad współżycia społecznego;
- 3) przestrzegać zasad bezpieczeństwa na terenie zakładu;
- 4) stosować się do poleceń personelu;
- 5) poprawnie traktować inne osoby;
- 6) dbać o stan zdrowia i higienę osobistą;
- 7) dbać o kulturę osobistą i kulturę słowa;
- 8) sprzątać pomieszczenia, w których przebywa, i utrzymywać należyty porządek, chyba że aktualny stan zdrowia to uniemożliwia.

§ 22. Pobyt nieletniego w zakładzie dysponującym warunkami maksymalnego i wzmocnionego zabezpieczenia nie powinien trwać dłużej, niż jest to konieczne dla bezpieczeństwa nieletniego i jego otoczenia.

§ 23. (uchylony).⁸⁾

§ 24. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia⁹⁾.

⁷⁾ Obecnie: ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2018 r. poz. 996), która weszła w życie z dniem 1 września 2017 r.

⁸⁾ Przez § 1 pkt 4 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 2.

⁹⁾ Rozporządzenie zostało ogłoszone w dniu 9 maja 2005 r.

Załączniki do rozporządzenia Ministra Zdrowia
z dnia 20 kwietnia 2005 r.

Załącznik nr 1

(uchylony)¹⁰⁾

Załącznik nr 2

(uchylony)¹⁰⁾

Załącznik nr 3

(uchylony)¹⁰⁾

---

¹⁰⁾ Przez § 1 pkt 5 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 2.